

European Commission against Racism and Intolerance
Commission européenne contre le racisme et l'intolérance

Rasszizmus és Intolerancia Elleni Európai Bizottság

CRI(2009)5

**AZ ECRI 12. SZÁMÚ
ÁLTALÁNOS POLITIKAI
AJÁNLÁSA**

**A RASSZIZMUS ÉS A FAJI
ALAPÚ DISZKRIMINÁCIÓ
ELLENI KÜZDELEMRŐL A
SPORT TERÜLETÉN**

Strasbourg, 2009. március 19.

Kiadta az
Európa Tanács
Rasszizmus és Intolerancia Elleni Európai Bizottsága (ECRI)
2009.
Nyomtatás: Strasbourgban

A Rasszizmus és Intolerancia Elleni Európai Bizottság (ECRI):

tekintettel az európai emberi jogi egyezmény 14. cikkére, az egyezmény 12. számú jegyzőkönyvére és az Emberi Jogok Európai Bíróságának esetjogára;

tekintettel a számítógépes bűnözés elleni egyezménynek a számítógépes rendszerek útján elkövetett rasszista vagy idegengyűlölő jellegű cselekmények kriminalizálására vonatkozó kiegészítő jegyzőkönyvére;

tekintettel a felülvizsgált Európai Sportchartára;

tekintettel a miniszterek tanácsának a tagállamokhoz címzett (2001)6 számú, a sportban tapasztalható rasszizmus, idegengyűlölet és faji intolerancia megelőzéséről szóló ajánlására;

felidézve az ECRI-nek a nemzeti szinten a rasszizmus, az idegengyűlölet, az antiszemitizmus és az intolerancia ellen küzdő szakosodott szervezetekről szóló 2. számú általános politikai ajánlását;

felidézve az ECRI-nek a rasszizmus és a faji megkülönböztetés elleni küzdelmet szolgáló nemzeti jogalkotásról szóló 7. számú általános politikai ajánlását;

felidézve az ECRI-nek a rendészeti tevékenységben a rasszizmus és a faji megkülönböztetés elleni küzdelemről szóló 11. számú általános politikai ajánlását;

szem előtt tartva az EURO 2008 „Unite against racism” („egyesülten a rasszizmus ellen”) alkalmából az ECRI által tett nyilatkozatot;

aláhúzva, hogy minden sporttevékenység középpontjában a sport alapvető értékeinek kell állniuk, amelyek közé tartozik a fair play, a barátságos vetélkedés, a kölcsönös tisztelet és a tolerancia;

hangsúlyozva, hogy a rasszizmus és a faji megkülönböztetés elleni védelem olyan emberi jog, amelyet a sport területén is biztosítani kell;

abban a meggyőződésben, hogy a nemzetközi szolidaritás és barátság szellemében a nyilvánosságot is be kell vonni a rasszizmus és az intolerancia ellen folytatott küzdelembe a sport területén;

tudatában annak, hogy a sport nemcsak a nevelésben és a szocializálásban játszik szerepet, hanem a sokszínűség felderítését és ünneplését is elősegítheti;

mélyen fájlalva a rasszizmus és a faji megkülönböztetés létezését a sport világában és megjegyezve, hogy ezek a jelenségek számos sportágat érintenek és minden szinten megjelenhetnek;

erőteljesen elítélve a sportesemények során és azokkal összefüggésben megjelenő rasszizmust, idegengyűlöletet, antiszemitizmust és intoleranciát, valamint felidézve, hogy ezek a jelenségek súlyosan veszélyeztetik a sportot és annak etikáját;

elutasítva a sportesemények során elkövetett rasszista cselekmények bagatellizálására irányuló kísérleteket;

törekedve a nemzetközi és európai emberi jogi jogvédelmi normáknak a sport területén történő végrehajtásának megerősítésére;

a következőket ajánlja a tagállamok kormányainak:

I. Mindenki számára azonos lehetőséget biztosítsanak a sporthoz való hozzáférésre, és ebből a célból:

1. gyűjtsenek információt a kisebbségi csoportok sport területén fennálló helyzetéről és a reprezentációjáról, ideértve az erre a területre vonatkozó helyes gyakorlatok összegyűjtését;
2. megfelelő és hatékony jogi és szakpolitikai intézkedéseket alkossanak, ideértve:
 - a) a sporthoz való hozzáférésben a hátrányos diszkriminációt megakadályozó megfelelő diszkrimináció ellenes jogszabályok elfogadását;
 - b) a kisebbségi csoportoknak a sport minden szintjén a kiegyenlítettebb reprezentációt biztosító esélyegyenlőségi szakpolitikák ösztönzését;
 - c) az állampolgársággal nem rendelkezők részére a helyi és az országos sporteseményeken való részvételt gátló jogi és közigazgatási akadályok felszámolását a megfelelő esetekben;
 - d) a mindenkinek szóló iskolai testnevelés ösztönzését;
 - e) olyan integrációs programok elfogadását, amelyek különös súlyt fektetnek a kisebbségi háttérrel rendelkező gyermekek sporthoz való hozzáféréseinek ösztönzésére;
3. hívják fel a helyi hatóságokat:
 - a) a kisebbségi csoportok sportokban történő részvételének támogatására és megkönnyítésére, beleértve a helyi sportstruktúrák működését;
 - b) a helyi sportkluboknak partnereknek történő tanácsadásra és támogatásra az esélyegyenlőségi programokról;
 - c) a sporttal kapcsolatos, a sporton túlmutató tevékenységek megszervezésére, amelyek a különböző háttérrel rendelkező embereket hozzák össze;
4. hívják fel a sportszövetségeket és a sportklubokat:
 - a) a sokszínűsége és az esélyegyenlőségre vonatkozó szabályzatok elfogadására annak érdekében, hogy a kisebbségi csoportok a sport területén minden szinten kiegyensúlyozott képviselettel rendelkezzenek;
 - b) hozzanak a különböző kisebbségi háttérrel rendelkező szurkolókat a sporteseményekre csábító intézkedéseket;

II. Küzdjenek a rasszizmus és a faji megkülönböztetés ellen a sport területén, ebből a célból:

5. gondoskodjanak a sport területén a rasszizmus és a faji megkülönböztetés ellen ható általános és szükség szerint különös jogszabályok megalkotásáról; a jogalkotónak különösen a következőkkel kell rendelkeznie:
 - a) a rasszizmus és a faji diszkrimináció egyértelmű meghatározása;
 - b) a rasszizmus és a faji diszkrimináció konkrét formáinak meghatározása és tiltása szükség szerint;
 - c) megfelelő és átfogó diszkrimináció-ellenes jogalkotás;
 - d) a rasszista cselekményeket büntető jogszabályi rendelkezések;
 - e) a rasszista anyagok interneten történő terjesztésének tilalma;
 - f) a sport a rasszizmus és a faji megkülönböztetés áldozatává vált személyeknek jogorvoslat áll a rendelkezésükre;
 - g) a biztonsági szabályozások lehetővé teszik a rendőri és a biztonsági személyzet számára a rasszista magatartás leállítását, bejelentését és dokumentálását;

- h) a sportklubokat és a sportszövetségeket felelősségre vonják a sportesemények során elkövetett rasszista cselekményekért;
6. gondoskodjanak arról, hogy a sport területén a rasszista szabálysértések megelőzését és szankcionálását célzó jogszabályokat hatékonyan végrehajtsák, ebből a célból:
- a) a rasszista cselekmények azonosítására vonatkozó egyértelmű elemeket és irányelveket határoznak meg;
 - b) a rasszista magatartás bejelentésére és kezelésére egyértelmű mechanizmusok állnak rendelkezésre;
 - c) monitoring és adatgyűjtő rendszereket hoznak létre;
 - d) az igazságügyi rendszer minden szintjén érintett személyek részére célzott képzésre biztosítanak lehetőséget;
 - e) lépéseket tesznek azért, hogy a rasszista cselekmények áldozatait panasztételre bátorítsák és az ilyen panaszok utóéletét figyelemmel kísérik;
 - f) gondoskodnak egy független diszkrimináció ellenes testület létrehozásáról és eredményes működéséről, amely többek között abban is illetékes, hogy segítséget nyújtson az áldozatoknak a rasszizmusra és faji megkülönböztetésre vonatkozó panaszok előterjesztésében;
7. a széles körű rasszizmus ellenes tudatformáló kampányokat szervezzenek és finanszírozzanak a sport területén minden szinten, az összes vonatkozó szereplő bevonásával;
8. kérelmezzék, hogy a helyi hatóságok:
- a) tegyék szokásos tevékenységük szerves részévé a rasszizmus és a faji megkülönböztetés ellen folytatott küzdelmet, különösen a sporttal foglalkozó szervezetekkel folytatott munkájuk során;
 - b) támogassák a sportemberi magatartást és toleranciát ösztönző mozgalmakat és kezdeményezéseket, valamint ezen a területen zajló nevelési és szociális projekteket;
 - c) a helyi rendőri erők számára biztosítsanak a sportpályák területén belül és kívül előforduló rasszista incidensek kezeléséhez megfelelő képzést;
9. kérelmezzék, hogy a rendőrség:
- a) képzést kapjon arról, hogy a sportesemények során előforduló rasszista incidenseket hogyan kell kezelni és hogyan kell azonosítani az elkövetőket;
 - b) a sportrendezvények szervezőinek biztonsági személyzetével közös stratégiát fogadjon el a rasszista incidensek kezelésére;
 - c) azonosítsa és távolítsa el a rasszista, antiszemita vagy diszkriminatív szórólapokat, jelképeket és zászlókat;
 - d) gyorsan avatkozzon közbe a rasszista magatartás leállítására érdekében;
10. hívja fel a sportszövetségeket és a sportklubokat:
- a) annak a felismerésére, hogy a rasszizmus a sport fontos problémája minden szinten és arra, hogy nyilvánosan demonstrálják a rasszizmus elleni küzdelem melletti elkötelezettségüket;
 - b) a rasszizmus és a faji megkülönböztetés előfordulásának kezelésére szolgáló belső mechanizmusokat alakítsanak ki;
 - c) fogadjanak el és hajtsanak végre önszabályozó, fegyelmi és tudatformáló intézkedéseket;
 - d) képezzék ki biztonsági személyzetüket arra, hogyan kell a sportpályán megelőzni és megfelelően kezelni a rasszista incidenseket;

- e) a sportpályákra való bejutást tagadják meg az olyan személyektől, akik rasszista, antiszemita vagy diszkriminatív szórólapokat, jelképeket vagy zászlókat terjesztenek vagy tartanak maguknál;
 - f) támogassák a sportemberi magatartást és toleranciát ösztönző mozgalmakat és kezdeményezéseket, valamint ezen a területen zajló nevelési és szociális projekteket;
11. emlékeztessék a sportolókat és az edzőket:
- a) arra, hogy minden körülmények között tartózkodjanak a rasszista magatartástól;
 - b) arra, hogy jelentsék a rasszista magatartás előfordulását;
12. emlékeztessék a játékvezetőket:
- a) arra, hogy megfelelő intézkedések és szankciók kirovásával megfelelően reagáljanak az olyan esetekben, ha a sportolók, a technikai személyzet és/vagy a szurkolók rasszista gesztusokra vagy kifejezésekre ragadtatják magukat;
 - b) arra, hogy a játékvezetői beszámolóikban tegyenek említést a sportesemények során előfordult rasszista incidensekről;
13. ösztönözzék a szurkolói szervezeteket:
- a) arra, hogy fogadjanak el rasszizmus ellenes rendelkezéseket tartalmazó szurkolói chartákat;
 - b) arra, hogy a kisebbségi háttérrel rendelkező tagokat vonzó tevékenységeket szervezzenek;
 - c) arra, hogy figyeljék a honlapjaikon és szurkolói magazinjaikban esetleg megjelenő lehetséges rasszista tartalmakat;
14. ösztönözzék a politikai szereplőket és a közvéleményt formáló személyeket a sport területén megjelenő rasszizmus elleni határozott nyilvános kiállásra;
15. ösztönözzék a médiát:
- a) arra, hogy beszámolóikban tartózkodjanak a rasszista sztereotípiák megismétlésétől;
 - b) arra, hogy fordítsák a szükséges figyelmet a sport területén megjelenő kisebbségi csoportokról általuk bemutatott képre;
 - c) arra, hogy számoljanak be a sportesemények során előforduló rasszista incidensekről és biztosítsanak nyilvánosságot a rasszista szabálysértőket sújtó szankcióknak;
16. ösztönözzék a szponzorokat és a reklámágazatot:
- a) arra, hogy kerüljék a kisebbségi háttérrel rendelkező sportolók sztereotip jellegű ábrázolását;
 - b) arra, hogy kerüljék a kisebbségi háttérrel rendelkező sportolók diszkriminációját;

III. Alakítsanak koalíciót a sport területén előforduló rasszizmus ellen, ebből a célból:

17. a következők révén ösztönözzék az összes vonatkozó szereplő közötti együttműködést;
 - a) konzultációs mechanizmusok kialakítása és promóciója;
 - b) az egyes szereplők feladatait és felelősségi köreit felvázoló nemzeti keret-megállapodás elfogadásával;
18. a következők révén ösztönözzék a helyes gyakorlatra vonatkozó információcserét:
 - a) díj alapítása a sport területén a rasszizmus és a faji megkülönböztetés ellen folytatott küzdelem helyes gyakorlatának elismeréséért;
 - b) nemzeti diszkrimináció ellenes testület megbízása, a sport területén a rasszizmus és a faji megkülönböztetés elleni küzdelmet szolgáló helyes gyakorlatokat tartalmazó adatbázis létrehozásával;
19. a sport területén a rasszizmus és a faji megkülönböztetés elleni küzdelemmel foglalkozó nem kormányzati szervezetek szociális, nevelési és tájékoztató tevékenységei számára biztosítsanak finanszírozást.

MAGYARÁZÓ FELJEGYZÉS
AZ ECRI 12. SZÁMÚ ÁLTALÁNOS POLITIKAI AJÁNLÁSÁHOZ:
A RASSZIZMUS ÉS A FAJI MEGKÜLÖNBÖZTETÉS ELLENI KÜZDELEMRŐL A SPORT
TERÜLETÉN

Bevezetés

1. A jelen általános politikai ajánlás (a továbbiakban: az Ajánlás) a rasszizmus és a faji megkülönböztetés elleni küzdelemre összpontosít a sport területén. Szándéka, hogy lefedjen mindenfajta sportot, ezen belül a profi és amatőr sportot, az egyéni és csapatsportágakat, valamint a sportpályákon belül és kívül a sporttal kapcsolatosan folytatott összes tevékenységet.

2. A jelen Ajánlás alkalmazása szempontjából az ECRI a felülvizsgált Európai Sportchartában¹ a sportra megadott meghatározást alkalmazza, amely szerint:

„Sport” minden olyan fizikai tevékenység, amelynek célja esetenként vagy szervezett formában a fizikai és szellemi kapcsolatok teremtése, vagy különböző szintű versenyeken eredmények elérése.

3. A sport a társadalmi kohézió és a fontos értékek, például a fair play, a kölcsönös tisztelet és tolerancia átadására szolgáló erőteljes eszköz lehet, néha azonban a rasszizmus és a faji megkülönböztetés elburjánzásának színteréül szolgál, pontosan ezeket a közvetítendő értékeket lerontva.

4. Az ECRI a rasszizmus és a faji megkülönböztetés elleni küzdelemre vonatkozó nemzeti jogalkotásról szóló 7. számú általános politikai ajánlásával a következőképpen határozza meg a rasszizmust:

A „rasszizmus” azt a meggyőződést jelenti, amely szerint a faj,² a bőrszín, a nyelv, a vallás, az állampolgárság vagy a nemzeti vagy etnikai származás igazolja valamely személynek vagy személyek valamely csoportjának a lealacsonyítását, vagy valamely személynek vagy személyek valamely csoportjának a felsőbbrendűségét.

5. Megbízásának megfelelően az ECRI a jelen Ajánlásban a faji hovatartozáson, bőrszínen, nyelven, vallási, nemzetiségi vagy nemzeti vagy etnikai származáson alapuló intolerancia és diszkrimináció esetére összpontosít. Az ECRI azonban tudatában van annak, hogy a sport területén az intolerancia és a diszkrimináció más alapon, vagy különböző tényezők kombinációja alapján is előfordul, ideértve a nemi hovatartozást vagy a szexuális irányultságot. Fel kell hívni a figyelmet arra, hogy az ebben a szövegben szereplő ajánlások közül többet *mutatis mutandis* lehet alkalmazni az ilyen egyéb tényezőkre.

6. Az ECRI ország-megfigyelő munkájának keretében megfigyelte, hogy a sportban a rasszizmus és a faji megkülönböztetés számos különböző formában jelenik meg, és általában a nagyközönség figyelmét a legnépszerűbb sportágakban bekövetkező legdurvább faji alapú visszaélés éri el. Emellett létezik egyrészt a sportesemények során bekövetkező rasszista cselekmények bagatellizálására irányuló tendencia is. Ezért a jelen Ajánlás a sportban előforduló rasszizmus és faji megkülönböztetés rejtettebb formáira is felhívja a figyelmet, és konkrét példákat hoz az elfogadhatatlan gyakorlatokra és magatartásra³. Meggyőző bizonyíték áll rendelkezésre továbbá arról, hogy a sport területén a rasszizmus és a faji megkülönböztetés túlmutat a szurkolók egyéni vagy kollektív viselkedésén vagy például sportolók, edzők vagy klubvezetők által tett rasszista gesztusok és megjegyzések

¹ A felülvizsgált Európai Sportchartáról szóló R(92)13 REV számú ajánlás, amelyet az Európa Tanács Miniszteri Bizottsága 1992. szeptember 24-én fogadott el és 2001. május 16-án vizsgált felül.

² „Mivel minden emberi lény azonos fajhoz tartozik, az ECRI visszautasítja a különböző „fajok” létezésén alapuló elméleteket. Ebben az Ajánlásban azonban az ECRI ezt a kifejezést használja annak biztosítása érdekében, hogy azok, akiket általánosságban és hibásan „másik fajhoz” tartozónak tekintenek, ne rekesztődjenek ki a jogalkotás által biztosított védelemből.”

³ Lásd a Magyarázó feljegyzés 12., 27. és 40. bekezdését.

elszigetelődött esetein. A sport területén voltaképpen az intézményes rasszizmus⁴ is létezik. Ezért a jelen Ajánlás arra a kérdésre is súlyt fektet, hogyan lehet esélyegyenlőséget biztosítani mindenki számára a sporthoz való hozzáférésben tekintet nélkül a faji hovatartozásukra, bőrszínükre, nyelvi, vallási, nemzetiségi hovatartozásukra vagy nemzeti vagy etnikai származásukra.

7. Az ECRI mandátumának megfelelően a jelen Ajánlás címzettje az Európa Tanács összes tagállama, amelyek felelnek a társadalmukban általánosságban, és különösen a sport területén a rasszizmus és a faji megkülönböztetés elleni küzdelmet szolgáló hatékony jogi és politikai keretrendszer kialakításáért. Kötelességük gondoskodni arról, hogy e terület összes releváns szereplője, ideértve az állami hatóságokat és szerveket (többek között a jogalkotó, az igazságügyi, az emberi jogi intézményeket, beleértve a nemzeti diszkrimináció-ellenes szerveket, a rendőrséget, a sportért felelős állami szerveket, az oktatási intézményeket és a helyi hatóságokat) és a nem-kormányzati szervezeteket (többek között a professzionális és az amatőr sportszövetségeket, sportklubokat, a helyi sportegyesületeket, a sportolói szakszervezeteket, az edzői szövetségeket, a játékvezetői szervezeteket, a szurkolói szervezeteket, a szponzorokat és a médiát) hatékonyan lépjen fel a sport területén megnyilvánuló rasszizmussal és a faji megkülönböztetéssel szemben.

I. Mindenki számára azonos lehetőséget biztosítsanak a sporthoz való hozzáférésre, és ebből a célból:

Az Ajánlás 1. bekezdése:

„Gyűjtsenek információt a kisebbségi csoportok sport területén fennálló helyzetéről és a reprezentációjáról, ideértve az erre a területre vonatkozó helyes gyakorlatok összegyűjtését.”

8. Fontos megjegyezni, hogy a kisebbségi csoportok bizonyos sportágakban sportolókként jól vagy akár túlerepresentáltak, ugyanakkor az vezetőségben, az adminisztratív és edzői személyzetben többnyire általában alulrepresentáltak. Úgy tűnik, ez részben a kisebbségi háttérrel rendelkező sportolók sportképességeire és szakszerű hozzáértésére vonatkozó rasszista sztereotípiák miatt fordul elő. Ezen túlmenően a kisebbségi háttérrel rendelkező sportolók számára néha gondot okoz a karrierépítés, mivel nehezen férnek hozzá a lényegében a többségi népesség tagjaiból álló informális hálózatokhoz.
9. Ország-megfigyelő munkája során azonban az ECRI szembekerült azzal a ténnyel, hogy a legtöbb országban és a legtöbb sportágban nem áll rendelkezésre a kisebbségi csoportoknak a sportban elfoglalt helyzetére és reprezentációjára vonatkozó megbízható információ. Ez rendkívül megnehezíti a kormányok számára az olyan megfelelő jogi és szakpolitikai válaszok kialakítását, amelyek a sporthoz való hozzáférésben a társadalom összes tagjának egyenlő esélyeket biztosítanak. Ezért az ECRI ösztönzi a kutatások elvégeztetését a következő területeken:
 - a szervezett sport- és fizikai tevékenységekhez való hozzájutás / hozzáférés feltételeire és a különböző sportágakban a kisebbségi csoportok reprezentációjára vonatkozó kutatás;
 - a kisebbségi háttérrel rendelkező sportolók karrierjének alakulására vonatkozó kutatás;
 - a kisebbségi háttérrel rendelkező sportvezetők helyzetére vonatkozó kvalitatív és kvantitatív felmérések;
 - a széles nagyközönség társadalmi-demográfiai elemzése a sporteseményeket követően.
10. Az ilyenfajta kutatásokhoz szükséges kvantitatív adatokat azonban gyakran nem könnyű beszerezni. Ez annak tudható be, hogy az Európa Tanács tagállamainak túlnyomó többsége

⁴ A cluny-i Sir William Macpherson által készített, Stephen Lawrence megkeresésére készült beszámoló szerint az „intézményes rasszizmus” a „az emberek bőrszíne, kulturális vagy etnikai származása miatt valamely [nyilvános] szervezet részéről a megfelelő és szakszerű szolgáltatás nyújtásának kollektív kudarca. Ez olyan folyamatokban, attitűdökben és viselkedésmódban látható vagy fedezhető fel, amely a tudattalan előítéletesség, tudatlanság, figyelmetlenség és rasszista sztereotipizálás révén már diszkriminációnak minősül, amely az etnikai kisebbségi csoportok tagjait sújtó hátránnyként jelennek meg”.

nem gyűjt olyan bontású adatokat, mint a nemzeti vagy etnikai hovatartozás, nyelv, vallás és nemzetiség. Ezért az ECRI ország-megfigyelő jelentéseiben konzekvensen arra tesz ajánlást, hogy a tagállamok gyűjtsenek ilyen adatokat annak érdekében, hogy a kisebbségi csoportok helyzetét figyelemmel tudják kísérni és meg tudják határozni az ilyen csoportok előtt álló, az élet különböző területein előforduló közvetlen vagy közvetett diszkrimináció lehetséges mintáit. Az ECRI hangsúlyozza, hogy ezeknek a területeknek a sportra is ki kell terjedniük.

11. Emellett különleges erőfeszítéseket kell tenni a sporthoz való hozzáférésben az esélyegyenlőséget ösztönző, már létező helyes gyakorlatok azonosítására, hogy azokat nagy nagyságrendben is végre lehessen hajtani.

Az Ajánlás 2. bekezdése:

„Megfelelő és hatékony jogi és szakpolitikai intézkedéseket alkossanak”

12. Az összegyűjtött információk alapján az ECRI felhívja a kormányokat a sporthoz való hozzáférésben esélyegyenlőséget biztosító megfelelő jogszabályi és szakpolitikai intézkedések kialakítására és elfogadására, amelyek között előkelő helyen kell szerepelnie a diszkrimináció ellenes jogszabályok átfogó gyűjteményének. Az ECRI 7. számú általános politikai ajánlása ebben a tekintetben értékes iránymutatással szolgál, és meghatározza a közvetlen és közvetett faji megkülönböztetést. Ezek mellett a definíciók mellett felsorolja a hatékony diszkrimináció ellenes jogszabályokban szerepeltetendő kulcsfontosságú elemeket, köztük a diszkriminációnak az élet minden területére kiterjedő tilalmát az állami és a magánszektorban egyaránt, valamint a hátrányos helyzetű csoportok tagjaira vonatkozó ideiglenes különleges rendelkezések elfogadásának lehetőségét.
13. A faji megkülönböztetés tilalmának vonatkoznia kell a sportklubba való felvétel feltételeire; a sportolók tehetségkutatására és toborzására; a vezetőségi, adminisztratív és edzői személyzet toborzására; valamint a sportolók és a vezetőség, az adminisztratív és edzői személyzet karrierfejlesztésére. A faji megkülönböztetés tilalmának ki kell terjednie az amatőr és a professzionális sportra is. Fontos továbbá éberrel figyelni az emberkereskedelem és a kizsákmányolás lehetőségeire, különösen a fiatal sportolók esetében.
14. A sporthoz való hozzáférésben előforduló rasszista és diszkriminatív gyakorlat aktív felszámolása érdekében az ECRI arra tesz ajánlást, hogy a tagállamok a sportot irányító szervek és sportszervezetek körében ösztönözzék az esélyegyenlőségi politikák elfogadását. A sport területéért felelős állami hatóságokra (például a sportminisztériumokra, az oktatási intézményekre, a helyi hatóságokra) az egyenlőség ösztönzésére von az egyenlőség ösztönzésére vonatkozó közfeladatot kell kiróni, ideértve a sporthoz való hozzáférés területét is. A magán sportszervezeteknek a területre vonatkozó legjobb gyakorlatra vonatkozó iránymutatások és tájékoztatás formájában kell segítséget nyújtani az esélyegyenlőségi politikák kialakításához, ezeket például a nemzeti diszkrimináció ellenes szervek is kialakíthatják és gyűjthetik.⁵
15. Az iskolai testnevelést fel kell használni egyrészt a gyermekek sport iránti érdeklődésének felkeltésére, másrészt a rasszizmus és a faji megkülönböztetésre vonatkozó ismereteik fokozására annak minden megjelenési formájában. Ezt például a intolerancia és a diszkriminációmentesség ösztönzése fontosságának hangsúlyozásával lehet elérni a testnevelési tantervekben, vagy a testnevelést oktatók és az edzők arra történő ösztönzésével, hogy támogassák a kisebbségi háttérrel rendelkező gyermekek befogadását.
16. Egyes országokban az állampolgársággal nem rendelkezők helyi és országos sportversenyekben való részvételét bizonyos mennyiségű jogi és közigazgatási akadály gátolja. Ennek eredményeképpen a profi és az amatőr sportklubok időnként nem szívesen vesznek fel az adott ország állampolgárságával nem rendelkező személyt. Az ECRI számára aggályos, hogy ez a fiatal bevándorlók számára problémát okozhat, a visszautasítottság érzése súlyosan visszavetheti a befogadó társadalomba történő integrációjukat.

⁵ A nemzeti diszkrimináció ellenes szervek feladatait és felelősségi köreit a Magyarázó feljegyzés 47. bekezdése részletezi.

17. A sport az integráció ösztönzésének erőteljes eszköze lehet, azért az ECRI arra bátorítja a kormányokat, hogy a sportvetülettel is rendelkező integrációs programokat fogadjanak el. Különös súlyt kell fektetni a kisebbségi háttérrel rendelkező gyermekek sporttevékenységekbe történő bevonására az iskolában, valamint a professzionális és amatőr sportklubokban egyaránt. Különösen a csapatsportok esetén az ECRI a kirekesztés és szegregáció megelőzése érdekében a csupán egy adott csoportból álló csapatokkal szemben előnyben részesíti a vegyes csapatokat.

Az Ajánlás 3. bekezdése:

A helyi hatóságok szerepe a sporthoz való hozzáférés azonos esélyeinek biztosításában

18. A helyi hatóságoknak saját közösségükhöz való közelsége kulcsfontosságú szereppel ruházza fel őket a sporthoz való hozzáférés azonos esélyeinek biztosításában. Az esélyegyenlőség ösztönzése a sport területén természetes módon egészíthetik ki a saját közösségükben a társadalmi és kulturális integráció ösztönzésére tett erőfeszítéseiket.
19. A helyi hatóságok vannak a legjobb helyzetben ahhoz, hogy a kisebbségi csoportok problémáit és szükségleteit meghatározzák és bátorítsák és támogassák őket a sportban történő részvételre. Ehhez szoros kapcsolatokat kell kialakítaniuk a kisebbségi csoportokkal oly módon, hogy rendszeresen konzultálnak velük és meghívják őket a helyi sporttanácsok munkájában történő részvételre. A kisebbségi csoportok sportban történő részvételét gátló meglévő akadályokat ennek keretében kell kezelni.
20. A kisebbségi csoportok formális konzultációs mechanizmusokban való részvételének biztosítása mellett a helyi hatóságoknak törekedniük kell a szereplők szélesebb körével, köztük sportklubokkal, bevándorló szövetségekkel, kisebbségi szervezetekkel és kisebbségi médiával folytatott párbeszédre és partneri kapcsolatra. Ideális esetben ezeknek a szereplőknek a bevonása konkrét kis helyi kezdeményezésként megjelenő projektekhez vezethet, amelyek támogatják a kisebbségi csoportok sportban történő részvételét.
21. A helyi hatóságoknak konkrétan azokon a területeken kell ösztönözniük és fejleszteniük a sporttevékenységet, ahol a közösségen belül feszültségek tapasztalhatók. Ezt például az adott környéken a sportlétesítmények rendelkezésre állásának és vonzerejének javításával, valamint a sportesemények során a különböző háttérrel rendelkező emberek vegyülésének ösztönzésével lehet elérni.
22. A helyi hatóságok továbbá fontos szerepet játszanak abban, hogy támogatást nyújthatnak a helyi sportpartnereknek és sportkluboknak az esélyegyenlőségi programok kialakításának és végrehajtásának módjáról, ideértve a személyzet esélyegyenlőségi képzésének felkínálását és a kisebbségi csoportokra is kiterjedő toborzási programokra vonatkozó tájékoztatás megadását.
23. A helyi hatóságoknak továbbá olyan sport- és kulturális rendezvényeket kell szervezniük, amelyeken a különböző etnikai háttérrel rendelkező embereket összehozzák és felkeltik az érdeklődésüket a sportolás iránt.

Az Ajánlás 4. bekezdése:

A sportszövetségek és a sportklubok szerepe a sporthoz való hozzáférés azonos esélyeinek biztosításában

24. A sportszövetségek és a sportklubok fontos szerepmódel-funkciót is betölthetnek, ha a rasszizmus elleni küzdelem melletti valós elkötelezettséget mutatnak, és saját szervezetükben is biztosítják az esélyegyenlőséget a sporthoz való hozzáférésben. A gyakorlatban nagymértékben ezek alakítják a sportolás feltételeit. Sportolókat és egyéb sportszemélyzetet toboroznak, és egész profi vagy amatőr karrierjük során szorosan kísérik őket. Ezért rendkívül fontos, hogy a sportszövetségek és a sportklubok alapszabályukban és szabályzatukban a diverzitásra és az esélyegyenlőségre vonatkozó politikájukat is lefektessék, amely nem maradhat meg a szándék szintjén, hanem konkrét cselekvéssé kell válnia.
25. Az ebben a tekintetben elfogadandó intézkedések között szerepelnie kell a sporttehetség-kutatók és a toborzási ügynökségek tájékoztatásának szervezeti sokszínűsége és

esélyegyenlőségre vonatkozó politikájának; annak biztosítására, hogy a toborzási bizottságok – a lehető legnagyobb mértékben – fönntartják az etnikai kiegyensúlyozottságot; a személyzet rendszeres egyenlőségi képzésének; a sokszínűségekre és esélyegyenlőségre vonatkozó politika előkelő helyen történő szerepeltetésének a szervezeti kézikönyvekben; a sportágban alulreprezentált kisebbségi háttérrel rendelkező sportszemélyzet különleges képzésének; a kisebbségi háttérrel rendelkező egyének mentori támogatásának; továbbá a kisebbségi csoportokkal folytatott tevékenységek kialakítására és megszervezésére vonatkozó támogatások odaítélésének és/vagy pályáztatásának.

26. Ugyanakkor a sportszövetségeknek és a sportkluboknak is ösztönözniük kell a sokszínűséget nézőik és támogatóik körében. Bizonyos sportágakban szembeűnő a kisebbségi háttérrel rendelkező sportolók nagy száma és a nézők között a kisebbségek hiánya közötti ellentmondás, és ezért az ECRI ösztönzi az olyan intézkedések elfogadását, amelyek a különböző kisebbségi háttérrel rendelkező szurkolókat vonzzák sportrendezvényekre.

II. Küzdjenek a rasszizmus és a faji megkülönböztetés ellen a sport területén, ebből a célból:

Az Ajánlás 5. bekezdése:

„Gondoskodjanak a sport területén a rasszizmus és a faji megkülönböztetés ellen ható általános és szükség szerint különös jogszabályok megalkotásáról”

27. Az Európa Tanács legtöbb tagállama rendelkezik a rasszizmus és a faji megkülönböztetés elleni jogszabályokkal. Ezek a jogszabályi rendelkezések általában az alkotmányos szövegek általános diszkrimináció ellenes klauzuláinak formájában jelennek meg, vagy a diszkrimináció ellenes jogszabály az élet számos területére kiterjedő más jogi szöveg részét képezik. Ezek a rendelkezések azonban nem mindig elégségesek a sport területén a rasszizmus és a faji megkülönböztetés elleni sikeres küzdelemre, mivel a releváns szereplők gyakran nem tudnak azok létéről és nem tudják, hogy mennyire relevánsak azok napi munkájuk szempontjából. Ezért szükség szerint fontos az összes vonatkozó sportszabályozásban és törvényhelyen a rasszizmus és a faji megkülönböztetés ellen ható különleges rendelkezések beépítése.
28. A legfontosabb, hogy a jognak egyértelmű meghatározást kell adnia a rasszizmusra és a faji megkülönböztetésre, amelyet a sport területén is alkalmazni kell. A vonatkozó sportszabályozásokban és törvényekben továbbá szükség szerint tiltani kell a rasszizmus és a faji megkülönböztetés konkrét formáit. Ebben a tekintetben az ECRI-nek a rasszizmus és a faji megkülönböztetés elleni küzdelmet szolgáló a nemzeti jogalkotásról szóló 7. számú általános politikai ajánlásában szereplő meghatározásokat kell alkalmazni. Ezek a meghatározások megfelelnek az Európai Emberi Jogi Bíróság esetjogának, amely szerint a diszkrimináció olyan eltérő bánásmódot jelent, amelynek nincs célja és ésszerű indoklása. A sport területére alkalmazva tehát a tiltandó magatartások körébe tartozik a díjazás, a foglalkoztatási feltételek és a karrierfejlesztés, a „*stacking*” (a csapatsportokban előforduló diszkriminatív gyakorlat, amelynek gyakorlati hatása, hogy a mérkőzés eredményét befolyásoló vagy ellenőrző pozíciókban ritkán szerepelnek kisebbségi háttérrel rendelkező sportolók) terén előforduló indokolatlanul eltérő bánásmód és a sportversenyekre történő kiválasztás és nevezés során felmerülő diszkrimináció is.⁶
29. A sport területén előforduló faji megkülönböztetés ilyen eseteire a nemzeti jogszabályokat alkotók a nemzeti szakpolitikák kialakítói általában korlátozott figyelmet fordítanak, és ezért az ECRI fel kívánja hívni a figyelmüket ezekre a jelenségekre. Az erre fordított figyelem hiánya bizonyos mértékig annak tudható be, hogy az Európa Tanács legtöbb tagállamában nincs átfogó kutatás a sport területén zajló faji megkülönböztetésre nézve.
30. A helyzet a sportesemények során zajló rasszista erőszakos cselekmények és rasszista megnyilvánulások tekintetében némileg eltér, ezek az utóbbi időben több figyelmet élveztek, különösen a labdarúgásban. Ebben az összefüggésben az ECRI arra kívánja felhívni a figyelmet, hogy a rasszizmus más sportágakban is jelen van, de ezek közül számos sportág

⁶ A sporthoz való hozzáférésben előforduló diszkriminációval a jelen Ajánlás 2. bekezdése foglalkozik.

esetében továbbra sem eléggé fejlett ezeknek a kérdéseknek a tudatosítása. Ez különösen igaz az amatőr sportra, továbbá az alacsonyabb osztályokban folyó professzionális sportra.

31. Azokban az esetekben, amelyekben a problémákkal foglalkoznak, a sport területén előforduló rasszizmus elleni küzdelmet szolgáló kezdeményezések gyakran a szurkolói magatartásra, különösen a huliganizmusra összpontosítottak még akkor is, ha nem minden huligán vagy radikális szurkolói csoport tagja szükségszerűen rasszista. Fontos tudomásul venni, hogy rasszista cselekményeket követnek el sportolók, edzők és egyéb, a sportban dolgozó személyek, valamint átlagos szurkolók is. Különös figyelmet kell azonban fordítani a szélsőséges neonáci és jobboldali csoportok tevékenységeire, amelyek esetenként sporteseményeket használnak fel az új tagok toborzására.
32. A szervezett csoportokba nem tömörülő szurkolók részéről felmerülő rasszista magatartás tekintetében az ECRI megfigyelte, hogy a rendőrség és az egyéb biztonsági személyzet, köztük a stewardok rendezők nem szívesen avatkoznak be. Számos sportpályán úgy tűnik, a rasszista megnyilvánulások tekintetében bizonyos büntetlenség uralkodik. Az ECRI-t mélyen aggasztja ez a jelenség, mivel negatív üzenetet közvetít a társadalom egészéhez, és felveti annak a kockázatát, hogy a rasszizmus a sportban és a rasszizmus általánosságban banálissá és normálissá válik. Ezért az ECRI kategorikusan visszautasít bármilyen, az e cselekmények igazolására vagy bagatellizálására irányuló törekvést azzal az ürüggyel, hogy az előfordulásuk helyeül szolgáló rendezvények rendkívül megmozgatják az érzelmeiket. Egyértelművé kell tenni: „Ami a stadionon kívül jogellenes, az a stadionon belül is jogellenes”.
33. Ezért az ECRI fel kívánja hívni a kormányok figyelmét a 7. számú általános politikai ajánlásában szereplő irányelvekre. Ebben a dokumentumban az ECRI arra tesz ajánlást a kormányok számára, hogy a jog a következő cselekmények szándékos elkövetését büntesse:
 - a) erőszakra, gyűlöletre vagy diszkriminációra történő nyilvános izgatás,
 - b) nyilvános sértések vagy becsületsértések vagy
 - c) fenyegetésekadott személy vagy személyek egy csoportjával szemben faji hovatartozásuk, bőrszínük, nyelvük, vallási hovatartozásuk, nemzetiségük, vagy nemzeti vagy etnikai származásuk alapján;
 - d) olyan ideológia nyilvános kifejtése rasszista céllal, amely személyek valamilyen csoportosulásának fensőbbiségét hirdeti vagy a csoportosulás értékét csökkenti vagy rossz hírét kelti a csoportosulás faji hovatartozása, bőrszíne, nyelve, vallása, nemzetisége vagy nemzeti vagy etnikai származása alapján;
 - e) a népirtás, az emberiség ellen elkövetett vagy háborús bűncselekmények nyilvános megtagadása, bagatellizálása, igazolása vagy elnéző kezelése rasszista céllal;
 - f) a 33. bekezdés a), b), c), d) és e) pontjai hatálya alá tartozó megnyilatkozásokat tartalmazó írott, képi vagy egyéb anyag nyilvános terjesztésre vagy nyilvános forgalmazásra történő előállítás vagy tárolása rasszista céllal;
 - g) a rasszizmust ösztönző csoport létrehozása vagy vezetése; ilyen csoport támogatása; valamint a csoport tevékenységében történő részvétel a 33. bekezdés a), b), c), d), e) és f) pontjai hatálya alá tartozó jogsértésekhez való hozzájárulás szándékával;
 - h) faji megkülönböztetés közhivatal vagy foglalkozás gyakorlása során.
34. Az ECRI tudatában van annak, hogy a jog esetleg nem előzi meg a rasszista gondolatok rejtett, alattomosabb terjesztését a sportpályákon és a sportpályák körül. Az ECRI álláspontja azonban az, hogy a rendőrök és az egyéb biztonsági személyzet, köztük a stewardok számára nyújtandó speciális képzés segítséget nyújt a rasszizmus kódoltabb formáinak azonosításához és az ezek ellen folytatandó küzdelemben.
35. Egyes népszerű sportágakban a nézői erőszak komoly problémát jelent. Az ECRI erőteljesen támogatja a sportrendezvényeken előforduló erőszak ellen kialakított instrumentumokat és együttműködési mechanizmusokat, mint például a nézői erőszakra és a sporteseményeken

tanúsított helytelen viselkedésről szóló európai egyezmény⁷ és annak állandó bizottsága, mivel ezek az értékes eszközök a sport területén előforduló, faji indíttatású erőszak elleni közdelemben is felhasználhatók. Mindig egyértelműen meg kell azonban különböztetni a rasszizmus által motivált erőszakos magatartást és az ilyen motivációval nem rendelkező erőszakos magatartást. Ez a különbségtétel fontos, mivel az ECRI úgy véli, hogy a sport területén elkövetett minden büntetőjogi szabálysértés esetén a jogi eljárásokat súlyosbító körülménynek kell minősíteni a rasszista indíttatást.

36. A sportpályán kívül a sporttal kapcsolatos rasszizmus egy másik fórumon, nevezetesen az interneten is felvirágozhat. Ezért az ECRI azt ajánlja, hogy a jogszabályoknak az interneten elkövetett rasszista bűncselekményekre is ki kell terjedniük. Az ECRI 6. számú általános politikai ajánlása⁸ és a internetes bűnözésről szóló egyezményt kiegészítő jegyzőkönyve⁹ ebben a tekintetben rendkívül értékes iránymutatással szolgál.
37. Az ECRI úgy véli, hogy a sport területén a rasszizmus és a faji megkülönböztetés áldozatává vált személyek rendelkezésére álló hatékony jogorvoslati lehetőségek léte központi jelentőségű. Ezek között szerepelniük kell a bíróságok előtt érvényesíthető polgári és büntetőjogi jogorvoslati lehetőségeknek, továbbá a sportirányító szervezetek fegyelmi testületeihez vagy bizottságához vagy a nemzeti diszkrimináció ellenes szervekhez intézett panaszok benyújtásának lehetősége is. Az ilyen eljárások eredményeként kirótt szankciók és büntetések elrettentő erejének elégségesnek kell lennie, és nevelési funkciót is el kell látnia.
38. Ebben az összefüggésben az ECRI azt is hangsúlyozni kívánja, hogy a sport környezetének rasszizmustól és faji megkülönböztetéstől mentesen való tartásában a sportszervezetek és a sportklubok, valamint a sportpályák tulajdonosai és az állami hatóságok különleges felelősséggel bírnak. Ezért a jogalkotónak előre kell látnia a szankciókat, illetve az egyéb megfelelő eszközöket arra az esetre, ha a sportesemények során és azokkal összefüggésben a rasszista erőszak vagy helytelen magatartás megelőzéséhez és ellenőrzéséhez szükséges intézkedéseket nem hozzák meg.
39. Az ilyen magatartás megelőzését és ellenőrzését szolgáló hatékony eszköz az audiovizuális videokamerák és zárt láncú televíziós rendszerek telepítése a sportpályákon. Ezért a biztonsági jogszabályokban tervezni kell ezek lehetséges felhasználását a rasszista visszaélések dokumentálására.

Az Ajánlás 6. bekezdése:

„Gondoskodjanak arról, hogy a sport területén a rasszista szabálysértések megelőzését és szankcionálását célzó jogszabályokat hatékonyan végrehajtsák.”

40. A rasszizmus és a faji megkülönböztetés elleni átfogó jogalkotás fontos, de csupán hallott betű marad, ha azt nem hajtják végre hatékonyan.
41. Ezért a sport területére vonatkozó jogszabályoknak és egyéb szabályoknak egyértelmű és átfogó iránymutatást kell nyújtaniuk a rasszista cselekmények felismerésének módjáról. Az ECRI szerint a tiltandó rasszista magatartás körébe tartoznak a rasszista sértések és kántálás, a rasszista zászlók és jelképek fitogtatása, továbbá a rasszista, antiszemita és diszkriminatív zászlók, jelképek, lobogók, szórólapok vagy képek viselése, terjesztése és értékesítése.
42. Ugyanakkor a sport területére vonatkozó szabályokban és szabályozásokban tervezni kell a sportesemények során és azokkal összefüggésben előforduló rasszista incidensek bejelentését és kezelését szolgáló mechanizmusok létrehozását. Például speciális

⁷ A sportrendezvényeken és különösen labdarúgó-mérkőzéseken előforduló nézői erőszakra és helytelen magatartásról szóló Európai Egyezmény – Európai alapszerződések sorozat 120. szám, elfogadta az Európa Tanács miniszteri bizottsága 1985 augusztus 19-én.

⁸ Az ECRI-nek az internet útján terjesztett rasszista, idegengyűlölő és antiszemita anyagok elleni küzdelemről szóló 6. számú általános ajánlása

⁹ A számítógépes bűnözésről szóló Egyezmény számítógépes rendszerek útján elkövetett rasszista vagy idegengyűlölő jellegű cselekmények kriminalizálását illető kiegészítő jegyzőkönyve, Európai alapszerződések sorozat 189. szám, elfogadta az Európa Tanácsa miniszteri bizottsága 2003. január 28-án.

jegyzőkönyveket lehet elfogadni, amelyek rasszista incidensek előfordulása esetére meghatározzák a játékvezetők, a biztonsági személyzet, a stewardok és a rendőrség pontos felelősségi köreit.

43. Ahogyan az Ajánlás más részeiben már az szerepelt, a sport területén előforduló rasszista incidens számáról nincs átfogó információ. Ez az információhiány az Európa Tanács szinte összes tagállamának összes sportágát érinti. Ez rendkívül megnehezíti a való helyzetkép kialakítását. Ezért a nemzeti jogi előírásoknak megfelelő, a rasszizmust megfigyelő rendszereket kell létrehozni, amelyeket a rendészeti hatóságoknak kell üzemeltetniük, például sportszervezetekkel, sportklubokkal és szakosodott nem kormányzati szervekkel együttműködésben.
44. A rasszista incidensek hatékony rögzítésének és figyelemmel kísérésének, valamint annak biztosítása érdekében, hogy a rendőrségi nyomozást alapos és kielégítő módon végzik el és a rendészeti szervek munkatársai a közönséges jogsértések rasszista motivációját nem hagyják figyelmen kívül, az ECRI a „rasszista incidens” fogalmára a 11. számú Általános Ajánlásában szereplő tág meghatározás mellett áll ki, ami úgy szól, hogy „*bármely incidens, amelyet az áldozat vagy bármely más személy rasszistának érzel*”¹⁰.
45. A rasszista incidenst szigorúan meg kell különböztetni a rasszista jogsértéstől és az csak az érintett rendészeti hatóságok további nyomozásainak kiindulópontjául szolgálhat.
46. A sport területén bekövetkező rasszista cselekmények és faji megkülönböztetés utólagosa követéseit tovább javíthatja az igazságügyi rendszerben érintett összes személynek biztosított célzott képzés – ideértve a rendőrséget, az ügyészi szervezetet és a bírói kart – amelynek célja a sportban előforduló rasszizmusra, valamint arra vonatkozó ismereteik növelése, hogyan lehet hatékonyan üldözni az ilyen cselekményeket. A képzésben szerepelnie kell az olyan intézkedéseknek, amelyek a rasszista cselekmények áldozatait bejelentéstételre ösztönzik.
47. Az ECRI által a rasszizmus, az idegen gyűlölet, az antiszemitizmus és az intolerancia elleni küzdelemben résztvevő nemzeti szakirányú testületekről szóló 2. számú Általános Ajánlásban ismertetett nemzeti diszkrimináció ellenes szervek országos szinten igen fontos szerepet játszhatnak. Mandátumuktól függően ezek tájékoztatást nyújthatnak az áldozatoknak jogaikról, jogi tanácsadást végezhetnek, vizsgálatokat folytathatnak, egyezséget köthetnek és mediációt végezhetnek, formális határozatokat hozhatnak vagy segítséget nyújthatnak az áldozatoknak rendes bírósági eljárásokban.

Az Ajánlás 7. bekezdése:

„A széles körű rasszizmus ellenes tudatformáló kampányokat szervezzenek és finanszírozzanak”

48. A sport területén a rasszizmus és faji megkülönböztetés elleni küzdelem egyik legnagyobb problémája az ilyen jelenségek létezésére és azok súlyosságára vonatkozó ismeretek hiánya. Voltaképpen ezt a problémát csupán kevés országban és kevés sportágban veszik tudomásul és kezelik, és még ahol erre sor is kerül, a tudatformáló intézkedések főleg a rasszista szurkolói magatartással foglalkoznak. Ezzel szemben az ECRI meggyőződése, hogy a jelen ajánlás korábbi részeiben ismertetetteknek megfelelően a sport területén a rasszizmus és faji megkülönböztetés különböző formáival foglalkozó rasszizmus ellenes kampányokat kellene kialakítani.
49. A kormányoknak vagy saját maguknak kell tudatformáló kampányokat szervezni vagy koordinálni, vagy elegendő finanszírozást kell biztosítani ahhoz, hogy e kampányokat a szakterület más releváns szereplői, köztük nemzetközi sportszövetségek, európai szervezetek, nemzeti sportszövetségek és klubok, oktatási intézmények, nemzeti diszkrimináció ellenes szervek, kisebbségi szervezetek és rasszizmus ellenes nem kormányzati szervek lefolytassák.

Az ajánlás 8. bekezdése:

¹⁰ A 11. számú általános ajánlásban szereplő definíció a cluny-i Sir William Macpherson által készített, Stephen Lawrence megkeresésére készült 1999. évi beszámoló jelentéséből származik (Cm4262, 47. fejezet, 12. bekezdés).

Helyi hatóságok

50. A helyi hatóságoknak el kell fogadni a rasszizmus és a faji megkülönböztetés elleni küzdelmet minden tevékenységükbe integráló stratégiát és konkrét intézkedéseket a meghatározó egyenlőségi vagy rasszizmus ellenes cselekvési terveket.
51. A sport területét tekintve a konkrét intézkedéseket először a sporttal foglalkozó, a vonatkozó politikusokat, köztisztviselőket, sportszervezeteket, sportklubokat, sportpálya tulajdonosokat, valamint a civil társadalom, köztük a kisebbségi csoportok képviselőit is ötvöző helyi testületeken belül kell megvitatni.
52. Különös súlyt kell fektetni a tolerancia és sportemberi magatartás ösztönzésére irányuló mozgalmak és kezdeményezések, valamint a nevelési és szociális projektek ösztönzésére és támogatására.
53. A helyi hatóságok felelősek továbbá annak biztosításáért, hogy a helyi rendőri erők megfelelő képzésben részesülnek a sportpályákon és a sportpályák körül zajló rasszista incidensek kezelésében.

Az ajánlás 9. bekezdése:

Rendőrség

54. A rendőrség létfontosságú szerepet játszik a rasszista incidensek megelőzése és az azokra adott reakció terén a sportpályákon belül és kívül egyaránt. Ezért a rendőröket rendszeres képzésben kell részesíteni arról, hogyan lehet a legjobban kezelni a rasszista incidenseket és hogyan lehet azok elkövetőit azonosítani.
55. A sporteseményekkel kapcsolatos rasszista incidensek sikeres megelőzése és megválaszolása érdekében a rendőrségnek szorosan együtt kell működnie az ilyen események szervezőivel. Az együttműködés gyakorlati feltételeit a rendőrség és a szervezők közötti külön megállapodásokban lehet meghatározni.
56. Emellett a rendőrségnek a biztonsághoz fűződő releváns információk előzetes megadásával, a szükséges bizonyítékok összegyűjtésével és a rasszista cselekmények elkövetőinek azonosításával, valamint a rasszista incidensek rendőri nyilvántartásba való szerepeltetésével segítséget kell nyújtani a sportesemények szervezői részére a rasszizmus és faji megkülönböztetés ellen folytatott küzdelemben.

Az ajánlás 10. bekezdése:

Sportszövetségek és sportklubok

57. Az ország megfigyelésében az ECRI egyes sportszövetségek és klubok részéről a konkrét sportágakban fennálló rasszizmusra és faji megkülönböztetésre vonatkozó bizonyos tagadó attitűdöt figyelt meg. Természetesen vannak észlelhető kivételek, ám az ilyen jelenségek elleni küzdelem melletti nyilvános kötelezettségvállalás átlagos szintje a sport területének kulcsszereplői körében meglehetősen alacsony. Ennek számos különféle oka van, amelyek között a sport pozitív imázsának lerombolásától való félelem jelentős szerepet játszik. Az ECRI megérti e félelmeket, azonban rá kíván mutatni, hogy – amennyiben nem kezelik – a rasszizmus képes teljes romboló erejét kifejteni, így besározva a sport imázsát és aláásva annak értékeit.
58. Ezért a sportszövetségeknek és kluboknak e veszélyes jelenség elleni harcban megelőző megközelítést kell alkalmazniuk, többek között a rasszizmus és faji megkülönböztetés eseteinek kezelésére szolgáló belső mechanizmusok kialakításával és önszabályozó, fegyelmi és tudatformáló intézkedések elfogadásával és végrehajtásával.
59. A rasszizmus és faji megkülönböztetés eseteinek kezelésére vonatkozó belső mechanizmusokat illetően a sportszövetségeknek és kluboknak ki kell nevezni a saját belső struktúrájukon belül a rasszizmus és faji megkülönböztetés elleni küzdelemért felelős személyt. Ezen kívül a rasszista incidensekre vonatkozó információ csere elősegítését szolgáló eljárásokat kell kialakítaniuk és megállapodásokat kell kötniük.

60. Az önszabályozó intézkedéseket illetően a sportkluboknak és szövetségeknek alapszabályi rendelkezései között szerepeltetniük kell a rasszizmus ellenes és egyenlőségi klauzulákat. Olyan magatartási kódexeket kell készíteniük, amelyek egyértelműen leszögezik az egyenlőség támogatása és a diszkrimináció leküzdése melletti elkötelezettségüket, és azt terjeszteniük kell teljes személyzetük, önkénteseik, edzőik és sporttisztviselőik körében. Kulcsfontosságú munkatársaik, önkénteseik, edzőik és sporttisztviselőik számára rendszeres képzéseket és tudatformáló foglalkozásokat kell szervezniük. Emellett egyértelmű iránymutatást kell nyújtaniuk az edzők és játékvezetők számára a rasszista és diszkriminatív magatartás kezeléséhez.
61. A fegyelmi intézkedéseket illetően a rasszista jogsértőket ki kell utasítaniuk a stadionokból, szezonbérletüket vissza kell vonni, az ismétlődő jogsértések elkövetőit ki kell tiltani a stadionokból és tájékoztatni kell a rendőrséget. A sportolók, edzők vagy szurkolók által elkövetett rasszizmus súlyos eseteiben a játékvezetőknek lehetőséget kell biztosítani a sportesemény befejezésére és a szövetségeknek lehetőséget kell adni arra, hogy az érintett sportolóra vagy sportklubra bírságot rójanak ki, tőle pontokat vonjanak le és/vagy döntést hozzanak arról, hogy a további versenyeket zárt kapuk mögött bonyolítják.
62. A tudatformáló intézkedéseket illetően a sportkluboknak és szövetségeknek a sportrendezvények programjában ki kell hirdetniük, hogy nem tolerálják a rasszizmust, elítélik a rasszista kántálást és a szélső jobboldali jelképek és köszöntések megjelenését, és meg fogják tenni a megfelelő lépéseket. Ezen kívül az eredményjelző táblán és a stadion hangszóróin rendszeres hirdetőanyagokat kell közzé tenniük a rasszizmus és idegengyűlölet ellen, sportesemények során rasszizmus ellenes zászlókat kell megjeleníteniük, lehetőség szerint különleges rasszizmus ellenes napokat kell szervezniük. Végül a rasszizmus ellenes üzenetet kommunikációs stratégiájukba is be kell építeni (pl. honlapok, játékprogramok, szurkolói magazinok, hirdetőtáblák).
63. A fenti rendszabályozó, fegyelmi és tudatformáló intézkedések mellett biztonsági személyzetüket, köztük a stewardokat ki kell képezni a sportpályán bekövetkező rasszista incidensek megelőzésének és megfelelő kezelésének módjáról. E képzés részét kell képeznie annak, hogyan lehet felismerni a rasszista magatartást, ideértve a rasszizmus kódoltabb formáit is (pl. neonáci jelképek).
64. A biztonsági személyzetet utasítani kell arra, hogy akadályozzák meg az olyan személyek sportpályára való belépését, akik rasszista, antiszemita vagy diszkriminatív szórólapokat, jelképeket vagy zászlókat mutatnak fel vagy visznek magukkal. Meg kell továbbá előzniük a rasszista anyagok terjesztését és értékesítését a sportpályán vagy annak közelében.
65. Végül a sportesemények során előfordult rasszista incidensekre vonatkozó információkra fel kell hívni a biztonsági vezető és/vagy a rendőrség figyelmét, aki/amely megfelelően utánköveti az incidenseket és mindegyik sportrendezvényről elkészíti a rasszista incidensek leltárát.

Az ajánlás 11. bekezdése:

Sportolók és edzők

66. A sportolók és edzők gyakran a közvélemény érdeklődésének homlokterében állnak. A fiatalok és öregek számára egyaránt követendő szerepmoделlek, ezért minden körülmények között tartózkodniuk kell a rasszista magatartástól. Ugyanakkor az ilyen magatartás előfordulását be kell jelenteniük és arra fel kell hívniük a sportirányító szervek figyelmét, hogy a megfelelő lépéseket meg lehessen tenni.
67. Ebben az összefüggésben az ECRI nyugtázni és üdvözölni kívánja egyes sportolóknak a sport területén előforduló rasszizmus és faji megkülönböztetés elleni küzdelem melletti személyes elkötelezettségét.

Az ajánlás 12. bekezdése:

Játékvezetők

68. A sportpályán előforduló rasszista incidensek esetén a játékvezetők különleges felelősségi körrel rendelkeznek. Kötelesek a verseny során a sportpályán a sportolókat megvédeni a

rasszista visszaélésektől. Ahhoz, hogy megfelelően tudjanak reagálni, hogy a sportolók és/vagy szurkolók rasszista gesztusokat vagy megnyilvánulásokat tesznek, képesnek kell lenniük a rasszista magatartás azonosítására a jelen Magyarázó Feljegyzés 40. bekezdésében ismertetettek szerint. E célból különleges képzést kell kapniuk a rasszizmus és faji megkülönböztetés problémájára vonatkozó ismereteik fejlesztése érdekében. Ezen túlmenően ismerniük kell az adott konkrét verseny érintett sportirányító szervek és klubok rasszizmus ellenes és esélyegyenlőségi politikáit.

69. Rasszista vagy diszkriminatív incidens esetén a játékvezetőnek azonnal kell reagálnia és meg kell tennie az ilyen események befejezéséhez szükséges minden lépést. Konkrétabban a sportesemény során a szurkolók rasszista bekiabálásaira vagy kántálására vonatkozóan a belga Biztonság- és Megelőzés politikai Főigazgatóság körlevele¹¹ rendkívül értékes iránymutatással szolgál és arra kéri a játékvezetőket, hogy az ilyen incidensekre a következőképpen reagáljanak:
- Rendeljék magukhoz a csapat két kapitányát;
 - Tájékoztassák őket arról a szándékukról, hogy a stadion hangszóróján keresztül felszólalnak;
 - Kérjék a csapatkapitányok segítségét a nézők lenyugtatásához;
 - A sportpályáért felelős személyeket rendeljék magukhoz és kérjék meg, hogy a stadion hangszórói segítségével szóljanak a szurkolókhoz;
 - Hozzanak döntést a mérkőzés folytatásáról.

Ha a fenti intézkedések dacára a magatartás megismétlődik, a körlevél elképzelése szerint a játékvezetőknek a következő módon kell eljárni:

- Hozzák meg a döntést a mérkőzés pillanatnyi megszakításáról;
 - Kérjék fel a csapatokat arra, hogy vonuljanak az öltözőbe;
 - A sportpályáért felelős személyeket kérjék fel arra, hogy a stadion hangszóróján egy utolsó felszólítást intézzenek;
 - Tíz perc után folytassák a mérkőzést;
 - Véglegesen állítsák le a mérkőzést, ha az első pillanatnyi megszakítás ellenére, a biztonsági személyzettel és a rendőrséggel folytatott konzultációt követően a magatartás megismétlődik.
70. A játékvezetőnek továbbá a sportolók között előforduló rasszista incidensekre is megfelelő szankciót kell kiróniuk. A labdarúgásban például a szabálysértő játékosnak sárga vagy piros lapot kell felmutatni.
71. Minden rasszista incidenst és a játékvezetők által azokra adott választ meg kell említeni a játékvezetői jelentésekben. Ezeket az általában a megfelelő játékvezetői szakszervezeteknél központosított jelentéseket a sportpályákon előforduló rasszista incidensek figyelemmel kísérésére is fel kell használni.

Az ajánlás 13. bekezdése:

Szurkolói szervezetek

72. A sportszervezeteknek és kluboknak nagyra kell értékelniük a szurkolóikkal tartott kapcsolatot. A szurkolók sport iránti szeretete és lelkesedése számos sporteseményt egyedi élménnyé tesz, azonban nem szabad elfelejteni, hogy egyes szurkolók az ilyen alkalmakkor rasszista magatartást tanúsítanak. Az ilyen magatartás elleni fellépés hatékony eszköze a szurkolói kartákban a rasszizmus ellenes klauzulák szerepeltetése, ezek a karták határozzák meg a klubnak a szurkolókkal szembeni és a szurkolóknak a klubbal szembeni kötelezettségeit és egyértelműen meghatározzák az egyes felek jogait és kötelességeit.

¹¹ Circulaire OOP 40 du 14 décembre 2006 portant des directives à l'encontre des propos et slogans blessants, racistes et discriminatoires scandés en chœur à l'occasion des matches de football.

73. Ebben az összefüggésben a szurkolói szervezeteket arra kell bátorítani, hogy hozzanak intézkedéseket a kisebbségi háttérrel rendelkező tagok vonzására és a honlapjukon és szurkolói magazinjaikban esetlegesen megjelenő rasszista tartalom éber figyelésére.
74. Végül belső szabályzataikban tervezni kell a rasszista vagy diszkriminatív cselekményekbe bocsátkozott tagoknak a szervezetből történő kizárására vonatkozó eljárásokat.

Az ajánlás 14. bekezdése:

Politikai szereplők és véleményvezérek

75. Az ECRI azt is nagyon fontosnak tartja, hogy a politikai szereplők és a véleményvezérek határozottan nyilvánosan álljanak ki a sportban megjelenő rasszizmus ellen. Az ECRI különösen arra kívánja emlékeztetni a politikusokat, hogy ne próbálják meg bagatellizálni a problémát vagy a kisebbségi csoportokra tett rasszista megjegyzésekkel választási nyereséghez jutni.

Az ajánlás 15. bekezdése:

A média

76. A média egyedi pozíciót tölt be a társadalomban és fontos befolyást gyakorol az emberek attitűdjére. A különböző társadalmi csoportok médiában történő megjelenítése, a csoportok közötti kapcsolatok újságírói bemutatása és az, ahogyan egyes eseményekről beszámolnak, bizonyos esetekben a sztereotípiák és előítéletek fűtőanyaga lehet. Ez különösen igaz a sport területére.
77. Ezért a nemzeti hatóságoknak a szerkesztői függetlenség csorbítása nélkül arra kell bátorítani a médiát, hogy fordítson figyelmet a sport területén a kisebbségi csoportokról általuk közvetített képnek.
78. A médiának különösen azt kell kerülnie, hogy a sportolók vagy a tömeg magatartásáról a konfrontációt potenciálisan szító módon számoljanak be. Ugyanakkor a sportújságíróknak különös figyelmet kell fordítani helyszíni kommentárjaikban az idegengyűlölő vagy rasszista érzelmek felkavarásának elkerülésére.
79. Az ECRI tudatában van, hogy a média a sportban előforduló rasszizmus elleni küzdelemben rendkívül pozitív szerepet játszhat, például amikor a spotpályán előforduló rasszista incidensekre hívja fel a figyelmet, azokat a megfelelő összefüggésbe helyezi és később a rasszista szabálysértőkre kirótt szankcióknak is nyilvánosságot biztosít. Az ECRI nyugtázza és üdvözli a bizonyos médiumok és újságírók által a sport területén előforduló rasszizmus és faji megkülönböztetés elleni küzdelemben betöltött pozitív szerepet.

Az ajánlás 16. bekezdése:

Szponzorok és reklámpia

80. Az ECRI-t aggályal tölti el a reklámpiaiban a kisebbségi háttérrel rendelkező sportolókról megjelenő néha rendkívül sztereotip ábrázolás. Vannak továbbá arra utaló bizonyítékok, hogy a kisebbségi háttérrel rendelkező sportolók néha kevésbé keltik fel a szponzorok érdeklődését és/vagy a többségi népességből származó társaiknál kevésbé előnyös szponzori megállapodásokat kötnek.

III. Alakítsanak koalíciót a sport területén előforduló rasszizmus ellen, ebből a célból:

Az ajánlás 17. bekezdése:

„Ösztönözzék az összes vonatkozó szereplő közötti együttműködést”

81. A kormányoknak a terület összes releváns szereplője közötti együttműködést ösztönözniük kell, ideértve az oktatási és sportminisztériumokat, a nemzeti és nemzetközi sportszövetségeket, sportklubokat, sportolókat, sportedzői és játékvezetői szakszervezeteket, szurkolói szervezeteket, helyi hatóságokat, oktatási intézményeket, nemzeti diszkrimináció ellenes szerveket, kisebbségi szervezeteket, sportügyi és rasszizmus elleni nem kormányzati szerveket, szponzorokat és a médiát.

82. E célból az Európa Tanács egyes tagállamaiban már elfogadtak a tolerancia és a fair play ösztönzésére és a diszkrimináció felszámolására irányuló nemzeti cselekvési terveket. Az ECRI üdvözli ezeket az erőfeszítéseket és e példák követésére kéri a többi tagállamot.
83. Ezeket a cselekvéseket az egyes együttműködő partnerek felelősségeit és feladatait felvázoló nemzeti keret-megállapodásoknak kell kísérsnie. E megállapodások erőteljesebben kötelező jellegű elkötelezettséget vállalnak a rasszizmus és faji megkülönböztetés elleni küzdelem mellett, továbbá hosszabb távon finanszírozást biztosítanak a rasszizmus ellenes projektekhez.

Az ajánlás 18. bekezdése:

„Ösztönözzék a helyes gyakorlatra vonatkozó információcserét”

84. Különös hangsúlyt kell fektetni a sport területén a helyes gyakorlatokra vonatkozó információcsere ösztönzésének. Az ebben az összefüggésben elfogadandó intézkedések közé tartozik a sport területén a rasszizmus és faji megkülönböztetés elleni küzdelem helyes gyakorlatára adható díj megalapítása, amelyet például nemzetközi vagy nemzeti sportszövetségek hozhatnak létre a kormányok és/vagy magánszponzorok pénzügyi támogatásával.
85. Az ECRI arra is fel kívánja hívni a kormányok figyelmét, hogy a sport területén a rasszizmus és faji megkülönböztetés elleni küzdelem helyes gyakorlatára vonatkozó adatbázis létrehozásához és fenntartásához gyakran a nemzeti diszkrimináció ellenes szervek vannak a legjobb helyzetben.

Az ajánlás 19. bekezdése:

„A nem kormányzati szervezetek szociális, nevelési és tájékoztató tevékenységei számára biztosítsanak finanszírozást.”

86. Az ECRI azt is megfigyelte, hogy a sport területén a rasszizmus és faji megkülönböztetés elleni küzdelmet célzó kezdeményezések nagy problémája az alulfinanszírozottság. A jelen ajánlás egyéb részeiben már felvázolt módon e területen intézkedések széles palettáját kell meghozni, ezek mindegyike a kormányok tartós pénzügyi kötelezettségvállalását igényli.